

Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO)

PRESSITEADE

18.05.2006

Suutmatus arvestada põllumajanduse korraldamisel looduskaitse nõudeid ohustab pärandkooslusi

Eesti Keskkonnaühenduste Koja liikmete avaldus olukorrast pärandkoosluste majandamise jätkusuutlikkuse tagamisel

Eesti Keskkonnaühenduste Koja (EKO) liikmed ei ole rahul Eesti vastutavate ametkondade tegevusega Euroopa Liidu Loodusdirektiivi nõuete täitmisel ja pärandkoosluste kaitse tagamisel.

Kuigi poollooduslikud kooslused (pärandkooslused) on olnud Eestis aastasadu kasutuses heina- ja karjamaadena, ei pea Põllumajandusministeeriumis koostatud reeglid neid toetuskõlblikeks. Pärandkoosluste jätkuv hooldamine ei ole võrreldes kultuurrohumaaadega seetõttu enam otstarbekas. Paraku ei ole ka Keskkonnaministeerium suutnud suunata põllumajandustoetuste süsteemi loodusväärtusi hoidvaks, kuigi poollooduslikud kooslused on üle-euroopalise tähtsusega kaitset vajavad kooslused.

Pärandkoosluste väljajätmise tõttu EL toetatavate maade hulgast hakkavad paljud seni hooldatud kooslused võsastuma, kaovad iseloomulikud maastikud ja kahaneb nende liigirikkus.

Poollooduslike koosluste jätkusuutliku majandamise tagamine on Eestis ette nähtud Maaelu Arengukavaga määratud põllumajanduslike toetusmeetmete abil, kuid tänaseks kehtestatud toetuste, nende rakendamise, toetuskõlblike maade määratlemise süsteem ja EL nõuete meelevaldne tõlgendamine raskendavad oluliselt maaelu arengukavas esitatud ja EL Loodusdirektiivist tulenevate eesmärkide täitmist poollooduslike koosluste säilimise tagamisel.

Põllumajandusministeerium ei ole rakendanud poollooduslike koosluste toetuse meedet, samas on otsustatud toetada põllumaa metsastamist, mille mõju on reeglina hoopis looduslikku mitmekesisust kahandav.

EKO on seisukohal, et mitmed nõuded toetuskõlblikele maadele on kehtestatud ebakompetentselt – näiteks kuuluvad puisniidud toetuskõlblike maade hulka vaid neljas maakonnas (sealgi vaid osaliselt), pärandkooslustele kehtestatud nõuded on vastuolus koosluste omadustega (nõuete kohaselt peab puisniidu puude liituvus olema väiksem 0,5-st, kuid ka väärtuslikud puisniidud on kohati suurema liituvusega; rannaniitudel ei tohi olla neile omaseid liigniiskeid kohti jms). Samas võimaldaksid Euroopa Liidu normatiivid lugeda meie pärandkooslusi toetatava põllumajandusmaa hulka, kui meie siseriiklikud õigusaktid ja tõlgendused seda ei takistaks.

Suuri puudujääke on regulatsioonides, mis peaks tagama poollooduslike koosluste püsimise, samuti ametkondade ebapiisavas koostöös ja haldussuutlikkuses. Seda näitab kujukalt ka Hiiumaa Omavalitsuste Liidu pöördumine Vabariigi Valitsuse, Riigikogu ja Vabariigi Presidendi poole. Need puudujäägid mõjutavad halvasti talude majanduslikku olukorda ja EL direktiivide täitmist, kuid eeskätt kõrge looduskaitse väärtusega pärandkoosluste säilimist.

EKO kutsub üles põllumajandustoetuste eesmärkide selgele sõnastamisele ja nende eesmärkide täitmisele, pärandkoosluste majandamiseks vajaliku meetme kiirele ja tulemuslikule väljatöötamisele, kohase toetusproportsiooni kindlaksmääramisele üldises toetuste hulgas ning teeb Põllumajandusministeeriumile kui põllumajanduspoliitika kujundajale ja Keskkonnaministeeriumile kui riigi keskkonna- ja looduskaitsevaldkonna eest vastutavale ametkonnale asuda konstruktiivsele koostööle. Et leida tekkinud probleemidele asjatundlik lahendus, peame vajalikuks kaasata pärandkoosluste kaitseks asjakohaste meetmete väljatöötamisse kindlasti ka talunike ning keskkonnaühenduste esindajaid, kuna poollooduslike koosluste säilimine saab toimuda vaid tõhusas koostöös looduskaitset ja põllumajandust korraldavate riigiametite, talunike ja looduskaitsete vahel.

Lisainfo:

Tsiipe Aavik, tel 51 61187
Silvia Lotman, tel 52 62013
eko@eoy.ee

EKO on 2002. aastal loodud Eesti suurematest keskkonnaorganisatsioonidest koosnev võrgustik, kuhu kuuluvad:

ELF - Eestimaa Looduse Fond
ERL - Eesti Roheline Liikumine
SEI - Säästva Eesti Instituut
PKÜ - Pärandkoosluste Kaitse Ühing
EOÜ - Eesti Ornitoloogiaühing
TÜLKR - Tartu Üliõpilaste Looduskaitse Ring
SOREX- Eesti Üliõpilaste Keskkonnakaitse Ühing Sorex
NTS - Nõmme Tee Selts
MTÜ Läänerannik